

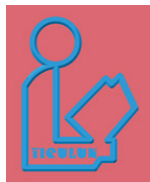
MÂY BAY ĐI

Truyện ngắn của

NGUYỄN SA

Mây bay đi

Nguyễn Sa

Paris * 09.2025

Bìa & dựng : *Ban Tuyển đọc TVTL*
Nguồn : *Thư viện Tiểu Lùn*

Mây bay đi

NGUYỄN SA

HIỆN ĐẠI

Saigon * tháng 5-1960

Bây giờ mỗi lần Vân đi qua tôi vẫn buồn. Tôi vẫn nhìn vào năm ngón của bàn tay trái mà nghĩ: những giọt nước mắt ấy bây giờ ở đâu? Không còn gì trên những ngón gầy, đen này cả. Như thế, chúng đã bay đi hay đã lẫn trốn vào chiều sâu của từng huyết quản? Nhìn năm ngón tay tôi vẫn thấy hình ảnh Vân khóc và con đường Phan Đình Phùng nằm im lặng ở đấy với những giọt mưa đầu mùa nhẹ mát. Không phải con đường Phan Đình Phùng phía trên này. Vân không thích chúng tôi gặp nhau ở gần những ngôi nhà có vườn rộng, ở những khu phố sang trọng. Vân bảo: ở những ngôi nhà mái tôn thấp bé, nóng

bức, ở giữa những đường phố chật hẹp, ồn ào có một sức hấp dẫn lạ. Gặp nhau phía trên kia tiện hơn, kín đáo hơn. Nhưng ở giữa khu Chợ vườn chuối này thích hơn. Có lẽ ở giữa sự tầm thường, sự gian khổ vật chất này có phảng phất cuộc đời. Tôi cho rằng ý nghĩ của Vân phản ánh một quan niệm lãng mạn, một quan niệm cách mạng có nhiều tính chất lãng mạn. Nhưng tôi không cãi lại, Vân thường trách sự im lặng của tôi. Nàng cho rằng tôi có những phản ứng chậm trong việc ứng đối. Nhưng bây giờ phân tách lại trạng thái tâm lý bất động của tôi lúc ấy liên đới với sự sinh hoạt tâm lý chung của con người tôi, tôi không cho rằng tôi là người có phản ứng chậm trong việc ứng đối. Khả năng ứng đối của tôi thật ra chỉ bị tê liệt những khi ở gần Vân. Thiếu kinh nghiệm đối với đàn bà? Không phải. Vân không phải người con gái

đầu tiên tôi yêu. Cũng không phải người yêu thứ nhì hoặc thứ ba, Thứ sáu. Chính tôi đã giữ vai trò chủ động trong việc làm quen với Vân. Tôi đã tốn công đầu tiên, đã đặt những kế hoạch một cách tuyệt đối khoa học để đạt tới đối tượng ấy. Gặp Vân một tháng thì tôi chợt nhận thấy một biến chuyển lớn nơi Vân: nàng đã cắt ngắn mớ tóc rất dài.

Tôi biết rằng người con gái có mớ tóc dài thế cắt ngắn đi thường sống trong tình cảm hối tiếc (không hiểu việc cắt tóc như thế có sai lầm không, cắt ngắn thế này trông có xấu đi nhiều không v.v...) và tôi liền nắm lấy cơ hội làm quen ấy. Giữ Vân lại ở đường Phan Đình Phùng vào một buổi tối tôi hỏi:

– Mới cắt tóc?

Vân nhìn khuôn mặt quen thuộc của

tôi – chúng tôi học cùng lớp – rồi trả lời e thẹn:

– Dạ.

Tôi cười cợt hỏi tiếp:

– Tại sao lại cắt đi?

Không đợi Vân trả lời tôi nghiêm nét mặt với một vẻ nghiêm nghị kịch:

– Sao cắt đi mà không xin phép trước?

Nhưng tôi chỉ giữ vai trò chủ động trong việc đối thoại tình cảm như thế trong một quãng thời gian ngắn. Tôi chìm dần vào sự im lặng mỗi khi gần Vân – sự im lặng mà Vân gọi là thiếu phản ứng trong việc ứng đối – và biện minh cho sự im lặng ấy bằng lý luận lãng mạn đượm màu sắc bi kịch: lâu lắm,

hằng tháng chúng tôi mới gặp nhau một lần. Và cuộc gặp gỡ thường chỉ dài mười lăm phút. Tôi chỉ có đủ thời giờ để nhìn nụ cười, mái tóc ngắn và khuôn cổ trắng, những ngón tay có móng dài tô đỏ, đôi mắt buồn, tà áo dài đến gót chân (Vân người miền Nam, quê ở Vĩnh Long và mặc áo dài rất dài theo kiểu miền Nam) và gò má đỏ của Vân. Không có đủ thời giờ để sống với nhau còn lấy dân ra thời gian mà bàn cãi – dù là bàn cãi về cuộc đời.

★

Tại sao có sự im lặng tê liệt ấy? Bây giờ tôi vẫn đặt câu hỏi ấy nhưng lại thấy rằng nó gần như vô nghĩa, không đáng tìm hiểu, trả lời bởi trăm nghìn câu hỏi khác bốc lửa trong mắt tôi. Và hỏa ngục

nằm trong câu hỏi lớn: tại sao tôi không nói với Vân là tôi yêu nàng, Tại sao không nói một cách thật thà đơn giản. Có gì khó khăn đâu? Chắc Vân biết những ý nghĩ mà anh vẫn nuôi giữ về Vân? Chúng mình có thể gần nhau mãi mãi được không hả Vân? Tôi nhắc lại một mình những câu ngổ ý chuẩn bị đã từ lâu ấy. Có gì khó khăn đâu? Tôi đã có thể nói một cách vô cùng đơn giản anh yêu Vân. Anh yêu Vân. Có ba chữ. Tôi có thể nói một hơi thật nhanh bất cứ lúc nào trong những lần gặp gỡ ấy. Tôi đã nói những lời tương tự – có thể là anh yêu Mai, anh yêu Đạm... trong một hơi thở thoáng qua. Với người con gái Trung hoa gặp gỡ tháng trước tôi còn sử dụng được một cách thông thạo cái ngôn ngữ ái tình ấy trong trường hợp không cần thiết.

Sầu – người con gái Trung hoa ấy
bảo tôi:

– Anh cho em ba ngàn thì tiền ăn và
tiền nhà cũng không đủ, làm thế nào em
sống với anh được.

Tôi dỗ dành bằng một giọng đau
khổ:

– Lương anh có năm nghìn. Anh làm
thế nào cho em hơn được. Còn bạn bè,
sắm sửa, thuốc lá...

– Hay là anh cho em ba nghìn, tiền
nhà anh bao...

Và tôi nói những lời đáng lẽ không
cần nói:

– Anh yêu em. Nếu em cũng yêu anh
thì em cố thu xếp. Sự gần nhau là cần
thiết dù thiếu thốn về tiền tài...

Tôi đã nói anh yêu em chỉ vì một lý do chiến thuật trong việc mặc cả một cuộc sống gần gũi hữu hạn. Tại sao những lời nói dễ dàng như hơi thở ấy bị bóp nghẹt trong những lúc gặp Vân. Tất cả khung cảnh của những cuộc gặp gỡ đều giúp đỡ thúc đẩy tôi nói điều cần phải nói với Vân. Những cuộc gặp gỡ giữa chúng tôi là những cuộc gặp gỡ lén lút. Tôi ở Tân Định, Vân ở Lê Lợi. Và chúng tôi gặp nhau ở Bàn Cờ Chợ vườn chuối. Chúng tôi đi xi-nê với nhau trong Chợ Lớn dù phim nói tiếng Anh (tôi không biết tiếng Anh) và phụ đề chữ Hán. Lần đầu tiên tôi lau nước mắt Vân – lau bằng tay trái bởi vì tôi vẫn sợ bàn tay phải của tôi thiếu sự mềm mại, âu yếm cần thiết – Vân đã nhìn tôi bằng đôi mắt mà trong sự tưởng nghĩ chủ quan bây giờ tôi gọi là chờ đợi.

Vân đến tìm tôi sau ngày cuối cùng của kỳ thi Tú tài 2, ở địa điểm hò hẹn cũ, Vân bảo đã làm sai bài toán-lý-hóa rồi khóc. Tôi an ủi Vân bằng những lời vụng về, đứt quãng. Hình như tôi nói về sự không cần thiết của văn bằng, về sự may rủi của khoa cử (có khi tưởng là trượt mà hóa ra đỗ, tưởng đỗ mà hóa ra trượt), về một người tôi quen làm giám khảo kỳ thi này v.v... Sau cũng tôi gọi xích lô và Vân bước lên. Lúc Vân bước lên tôi cầm tay Vân để đỡ. Khi đã ngồi yên trên xe Vân rút tay lại và nói:

– Vân làm sai là tại anh.

– Làm sao tại anh?

Đôi mắt Vân nhìn vào tôi. Tia mắt ấy đi suốt vào tôi như một mũi nhọn:

– Tại hôm sinh nhật Vân (17-4) anh cho Vân một đĩa hát buồn. (tôi tặng Vân đĩa « Les Feuilles mortes », Juliette Gréco hát)

Rồi Vân im lặng, cúi mặt, chờ đợi. Tôi, với bàn tay trái, lau những giọt nước mắt còn đọng ở gò má, ở đuôi mắt Vân. Lúc ấy tôi không nói điều muốn nói, điều cần phải nói. Tôi chỉ im lặng nhìn Vân cúi đầu để người đạp xe đạp chiếc xe đi.

✱

Có những lúc tôi nghĩ đến những bài học về phân tâm lý của Freud và những người kế tiếp mà tôi đã nghe được ở giảng đường và đọc trong sách vở. Áp dụng lối phân tách ấy vào trường hợp tôi, tôi thấy rằng đã có một sự di chuyển,

một sự phối hợp, lẫn lộn con người Vân và những hình ảnh, thần tượng của tôi trong thời thơ ấu.

Lần ấy tôi đi về Hà Đông với Thủy. Thủy là đứa con gái mười ba tuổi và tôi lên mười. Tôi nhớ mang máng rằng nó đẹp. Và chắc chắn là má nó đỏ lắm. Mẹ nó khi đến nhà tôi chơi hay đi với nó và thường nói là gả con Thủy cho thằng Lan (tên tôi). Tôi mới mười tuổi cũng thấy thẹn thẹn và thích thích lời nói có vẻ trêu chọc ấy dù không biết rõ tại sao lại thẹn và thích.

Cuộc hành trình từ Hà Nội đến Hà Đông (đi tàu điện, chuyển tàu rất đông và đậu rất lâu ở Ngã tư Sở) đã làm tôi bị lên một cơn sốt nhẹ. Tôi nằm ngủ thiếp đi vào buổi trưa. Lúc tỉnh dậy tôi có cảm tưởng có một cái gì vương vịu trên cơ thể tôi và vật ấy có một mùi thơm là lạ.

Mở mắt ra tôi thấy Thủy ngồi ở bên cạnh nhìn tôi. Nó nói:

– Lan ngủ lâu quá.

Tôi không trả lời vì nghĩ tới sự kiện vương vীu trên cơ thể tôi. Tôi nhìn cánh tay tôi và tức khắc ngược mắt lên nhìn Thủy. Nó mặc áo cánh cụt tay. Mà nó đỏ ửng. Và chiếc áo dài mà tôi không còn nhớ là màu gì đắp trên cơ thể tôi. Thủy nhìn tôi mỉm cười. Tôi cũng mỉm cười nhìn Thủy. Tôi nhắm mắt lại. Đầu gối co lên, tôi có cảm tưởng là chiếc áo dài của Thủy che đắp trên tôi rộng lớn lắm. Cả tay, cả bàn chân, cả đầu tôi nằm gọn trong tà áo ấy. Rồi tôi ngủ thiếp đi, rất an tâm và thích thú, dưới sự dịu nhẹ của lớp vải mỏng và mùi thơm mà tôi chưa chú ý đến bao giờ.

Có phải vì sự thích thú gây ra bởi sự va chạm lần đầu tiên với vật dụng của người khác phải đã sống lại trong sự nhìn ngắm Vân hay không? Có thể. Tôi thích Vân có lẽ không phải vì mớ tóc dài, vì nước da trắng, những ngón tay đẹp. Tôi chú ý tức khắc đến gò má Vân. Gò má rất đỏ, không phải sắc đỏ của sự e thẹn hay sức khỏe dồi dào. Vân rất yếu, gầy và xanh. Cổ tay nàng bé đến nỗi tôi thường xuyên thèm muốn nâng niu thật nhẹ và thật lâu.

Má Vân đỏ ửng vì nàng đánh phấn hồng quá độ. Khuôn mặt Vân vì sự trang điểm thái quá ấy mang hai sắc thái, vẻ gầy yếu, đôi mắt buồn của Vân vẽ nên niềm trong sáng thần tiên. Sự nguy trang kia là dấu hiệu đàn bà. Nói một cách triết lý: người đàn bà ấy nấu mình trong thiên thần này hay ở trong vẻ thiên thần

của Vân đã ngấm chứa vẻ đàn bà kia. Gò má đỏ và tính chất độc đáo ấy làm tôi tức khắc thích thú (có liên hệ với sự xúc động đầu tiên khi nhìn gò má Thủy?) và tôi liền chú ý tiếp theo đến áo dài của Vân. (Tôi đã nói là Vân mặc áo dài rất dài, kiểu miền Nam). Tà áo dài sát gót chân ấy thường thu hút đôi mắt tôi. Những lúc gần Vân có lẽ vì thế sự sinh hoạt tâm lý của tôi gần như bị tê liệt. Tôi im lặng nghe Vân nói. Rồi trả lời vu vơ (phản ánh sự không chú ý vào câu chuyện). Có phải gò má ấy, tà áo ấy đã làm sống lại hình ảnh của tiềm thức tôi và gây ra một sự thèm muốn nào đó mà tôi không ý thức được (có thể là thèm muốn được tà áo dài, rộng, thơm kia chùi đắp lên cơ thể...) nên tôi bị chìm đắm trong tình trạng tê liệt tâm lý? Có điều chắc chắn là sau khi Vân lên xe đi thì chúng tôi xa nhau nhiều tháng. Vân thi trượt và trở về

quê. Ngày khai trường nàng cũng không trở lên Sài Gòn có lẽ vì không muốn theo học lại chương trình đã học qua. Chúng tôi không viết thư cho nhau một phần vì tôi lười viết và một phần (phần cốt yếu) vì ở dưới ấy – chỗ Vân ở – chúng tôi không có địa điểm nào để làm hộp thư.

Sáu tháng sau Vân trở về Sài Gòn mà không báo cho tôi biết. Chúng tôi gặp nhau ở đại lộ Lê Lợi, gần hiệu sách Khai Trí. Tôi sửng sốt nhìn Vân. Bây giờ Vân để tóc dài (kiểu Pier Angeli). Những tia mắt chúng tôi gặp nhau và tôi chợt nhận thấy sự bối rối nơi Vân. Khi chúng tôi cùng đứng lại nhìn Vân tôi hỏi:

– Vân mới về?

Vân cười gật đầu. Vẻ bối rối như chưa tan biến mà còn chạy vào nụ cười ấy.

Chỉ sự đi lại tấp nập, xô đẩy của những người đi đường tôi bảo Vân:

– Chúng mình tìm một chỗ nào ngồi nói chuyện đi. Hiệu kem. Vân bằng lòng không?

Vân lắc đầu. Tôi lại đề nghị:

– Hay đi bộ một quãng vậy.

Vân cũng lắc đầu. «Vân phải đi ngay », nàng sẽ trả lời tôi gọn gàng như thế. Và nàng đi. Tôi đứng ở đấy, gần hiệu sách Khai Trí, mà nhìn Vân chìm dần vào lớp người đi dạo buổi chiều trên đại lộ Lê Lợi.

Tôi đã định viết thư ngay cho Vân để hẹn gặp buổi tối ở địa điểm cố hữu. Nhưng tôi chỉ viết cho Vân một mảnh giấy nhỏ. « *Đừng để tóc kiểu Pier Angeli. Không thích, nhớ cắt ngắn. Phải đi Đà*

Lạt cuối tháng về sẽ gặp. Và sẽ đem nhiều mận về. »

Sáng hôm sau tôi phải đi Đà Lạt. Tôi muốn ở nhà thu dọn hành lý và thảo luận với Khoa, người bạn đồng hành, về chuyến đi chung. Tất nhiên, tôi có thể tìm gặp Vân ngay buổi tối hôm ấy nếu tôi hiểu rõ sự bối rối trong đôi mắt, nụ cười của Vân. Lúc về nhà tôi phân tách và cho rằng Vân bối rối là vì gặp tôi ở đại lộ Lê Lợi, chỗ đông người. Thứ nhất: chỗ ấy gần nhà Vân. Thứ hai: theo phân tâm học (ôi phân tâm học!). Người con gái đi cùng với người đàn ông một quãng đường, ngồi uống cùng trong một tiệm nước thường sợ người quen bắt gặp và cho rằng có tình ý gì. Sợ sự cho rằng của người khác mặc dầu mình không có tội gì tức là sợ mặc dầu không có tội. Tôi lý luận như thế và kết luận: Vân bị mặc

cảm tội lỗi. Lý luận ấy đã giúp tôi đi Đà Lạt yên tâm. Nhưng lúc ở Đà Lạt về thì sự yên tâm ấy đã phải nhường chỗ cho sự hoang mang, hỗn loạn.

Lúc tôi về, Thường đợi tôi ở ga và nói ngay:

– Này, Vân sắp lấy chồng đấy.

Tôi cười vì cho rằng Thường trêu tôi. Nó nhắc lại lời nói trên một cách nghiêm trang kèm theo lời thể thốt. Lúc ấy tôi muốn bóp cổ thằng bạn vì yêu tôi mà báo tin ấy cho tôi. Tôi vùng đi tìm Vân.

*

Thế rồi chúng tôi đi với nhau lần chót ở đường Phan Đình Phùng khu Chợ vườn chuối, bởi vì như Vân nói: ở

đấy có cuộc đời. Chúng tôi đi bên nhau im lặng. Sự im lặng mang nặng dấu hiệu giông bão tương lai đè trên mỗi bước đi chậm của hai đứa. Có một lúc tôi nói:

– Tại sao Vân làm vội thế?

– Má quyết định.

Chúng tôi dừng lại ở ngã tư đèn đỏ. Tôi nhìn Vân:

– Tại sao Văn không bảo gì anh?

Vân ngược mắt nhìn tôi. Tôi nhớ đôi mắt ngây dại của Vân lúc ấy đục mờ vì nước mắt. Văn không trả lời câu hỏi mà hỏi tôi:

– Tại sao anh không nói gì cả?

Chúng tôi im lặng nhìn nhau. Tôi lau nhẹ những giọt nước mắt đầm trên gò má Vân rồi cầm lấy tay Vân và chúng tôi

lại bước đi trong bóng tối. Một lúc tôi nói:

– Bây giờ có thể thay đổi gì được không?

Vân lắc đầu. Đôi vai gầy và mớ tóc Vân rung nhẹ trong đêm. chợt nhận thấy tóc Vân đã cắt ngắn. Vân cho tôi biết rằng những sự kiện không thể đổi thay được ấy đã có thể thay đổi được trong lúc tôi đi Đà Lạt với sự bình thản, vững tâm ngu dại.

Lúc Vân đi về – khuya lắm – tôi cũng gọi xích-lô cho Vân. Khi những ngón tay chúng tôi rời biệt nhau Vân quay đầu đi mà để lại lời nói cuối cùng:

– Tại sao anh không nói gì cả?

Tại sao không nói? Tôi vẫn tiếp tục hỏi tôi như thế mỗi khi nhìn Vân đi qua

(cùng một người đàn ông) hiệu kem trên bờ đường Lê Lợi mà tôi thường ngồi. Tại sao tôi không nói? Tôi vẫn hỏi như thế mặc dầu tôi vẫn tiếp tục lý luận, biện minh, phân tách tâm lý học. Và mỗi khi tôi hỏi tôi như thế thì hình ảnh con đường Phan Đình Phùng, chiếc xe xích-lô và Vân khóc lại trở về. Những câu hỏi khác cũng rủ nhau trở về: Những giọt nước mắt ấy bây giờ ở đâu? Chúng đã lẫn trốn vào chiều sâu của huyết quản hay đã tan biến thành mây bay đi...?

NGUYỄN SA

